

דף קה

'המתפלל צריך שיתן עיניו למטה ולבו למעלה' —
 שיחשוב בליבו כאילו עומד בשמים ויסיר מליבו כל תענוגי העולם הזה וכל הנאות הגוף, וכענין שאמרו הקדמונים כשתרצה לכוין פשוט גופך מעל נשמתך. ולאחר שיגיע לזו המחשבה יחשוב גם כן כאילו הוא עומד בבית המקדש שהוא למטה, מפני שעל ידי זה תהיה תפילתו רצויה יותר לפני המקום. מפי מורי הרב נר"ו. (תלמידי רבנו יונה — ברכות כב. וכן מובא בטור או"ח).

— 'יתן עיניו למטה' — להתהלך תחילה במישרים עם ברואי מטה. ואחר כך יהא 'לבו למעלה' עם הקב"ה. (עפ"י פירוש הגר"א — איוב ח)

— שיחשוב, מה אני טפה סרוחה חוטא ופושע, ויבוש להרים עיניו — זהו 'עיניו למטה'. ואחר כך יחשוב בגדלות השי"ת, שהוא רם ונשא כל יכול, וישמח שזוכה לדבר בשבחו — וזהו 'לבו למעלה'. (עפ"י ספרים)
 ע"ע באריכות בספר בית אלקים למבי"ט — שער התפילה ט.

(ע"ב) מעשה דאבדן —

... הנה לכאורה מה סיבב ה' שאדהכי אתיא יבמה כו' — אלא שזה הוא הדברים שאמרנו, דהנה אבדן גינה מתחילה לר' ישמעאל בר' יוסי על שפסע על ראשי עם קדוש. והנה אף שבודאי אין הדין עמו במה שאמר וכי הגון אתה וכו' דזה הוא אונאת דברים ממש, אעפ"כ לא היה מקום לתפוס בזה כל כך לאבדן עד שיענש על כך בעונש הצרעת אם עיקר כוונתו היתה בשביל קנאת האמת, אף שטעה במאמר זה, ועל כן ניסוהו תיכף מלמעלה ואדהכי אתיא יבמה וכו' והוצרך אבדן לצאת, ובתוך כך הורה ר' ישמעאל בר' יוסי וכו' הוה קמפסע אבדן ואתי... — פירוש, כיון שגם הוא אין נזהר בזה, על כן נענש למפרע על מה שגינה לר' ישמעאל בר' יוסי. גם הראוהו שלא כדין אמר לר' ישמעאל וכי הגון אתה ללמוד תורה מרבי, שהרי הכריע בדבריו לשיטת רבי שהיה סבור מתחלה דלחליצה בעינן גדולה, ועל כן נענש בעונש הצרעת. וגם טבעו שני בניו, כי כידוע עונש הטביעה ועונש אסקרה הוא עונש אחד (כדאמרינן בכתובות ל או טובע בנהר או מת בסכונכי), וידוע שעבור לשון הרע הוא מיתת אסקרה, כדאמרינן בשבת לג. ע"ש. (שמירת הלשון — שער התבונה יז)

'אמר לי רבי לאבדן קום בדוכתיך' — ולא נתן לו לחזור למקומו, למרות שאבדן בא ללמוד תורה מרבו — כדי שלא לעבור על מדת דרך ארץ. וגם רבי ישמעאל בר' יוסי, אילולא היה העם צריך לו, לא היה מתקרב לשמוע דרשתו של רבי והיה מוותר על לימוד התורה מפיו, כדי שלא לפגוע בדרכי הנימוס. הרי שמדת דרך ארץ קודמת לתורה באשר זהו יסוד האדם, ואינה נדחית מפני שום ערכים רוחניים והשגי תורה. (עפ"י אור הצפון ח"א עמ' קפג)